

BOSNA I HERCEGOVINA
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
BOSNIA AND HERZEGOVINA

URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Musala 9, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 26 47 40, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

bosanski

Broj: 01-400-383/MG/03

**IZVJEŠTAJ O REVIZIJI
UREDA ZA VETERINARSTVO BIH
ZA 2002.**

Sarajevo, juli 2003.

SADRŽAJ

1.	MIŠLJENJE REVIZORA	3
2.	NALAZI REVIZIJE I PREPORUKE	4
2.1.	Sistem internih kontrola	4
2.1.1.	Planiranje i izvršenje budžeta	4
2.1.2.	Putni troškovi	5
2.1.3.	Procedure nabavki stalnih sredstava	6
2.1.4.	Održavanje sastanaka rukovodstva Ureda	6
2.2.	Izveštaj o informacionom sistemu Ureda	7
3.	OSVRT NA NALAZE I PREPORUKE REVIZIJE ZA 2001. GODINU	8
4.	REZIME	8

1. MIŠLJENJE REVIZORA

- 1.1. Ured za reviziju finansijskog poslovanja institucija Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je reviziju finansijskih izvještaja (uključujući i odluke rukovodstva) Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ured) u vezi finansijske 2002. godine.

Revizija je izvršena u dva razdoblja: od 04.12. do 09.12.2002. prethodna revizija i završna, od 09.06. do 13.06.2003., na osnovu odredbi Zakona o reviziji finansijskog poslovanja institucija BiH ('Službeni glasnik BiH', br. 17/99).

U ovlasti je Ureda za reviziju da u skladu sa opšteprihvaćenim revizijskim standardima (standardi Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija – INTOSAI, objavljenim u 'Službenom glasniku BiH', br. 05/01) izvrši reviziju finansijskih izvještaja s ciljem procjenjivanja jesu li ona predstavljena na fer i istinit način.

Odgovornost za finansijske izvještaje snosi rukovodstvo Ureda, a odgovornost Ureda za reviziju svodi se na izražavanje mišljenja o tim izvještajima na osnovu provedene revizije.

U skladu sa Zakonom o reviziji (član 13, stav 4) pri izvještavanju o javnim računima naša je obaveza izvijestiti:

- jesu li računi sačinjeni u skladu sa važećom zakonskom regulativom;
- predstavljaju li godišnji izvještaji tačan i istinit prikaz poslovanja tokom godine i stanja na kraju godine;
- o ekonomičnosti, učinkovitosti i uspješnosti kojom su institucije koristile javna sredstva u obavljanju svojih funkcija.

- 1.2. Revizija je bila planirana i izvedena s ciljem postizanja razumnih osnova za procjenu prikazuju li finansijski izvještaji stanja fer i istinito. Zato je revizija ispitivala uzorke značajnih transakcija i odluka uprave Ureda. Revizijom je obuhvaćena primjena zakonskih i drugih propisa, organizacija Ureda, te finansijsko-računovodstveno poslovanje Ureda.

Za revidirane finansijske izvještaje Ureda za 2002. godinu izražavamo mišljenje sa rezervom iz slijedećih razloga:

- **slabosti u sistemu internih kontrola;**
- **procedura nabavki stalnih sredstava;**
- **neorganiziranosti IT sistema.**

2. NALAZI REVIZIJE I PREPORUKE

2.1. Sistem internih kontrola

Revizijom je ustanovljeno kako u Uredu nije u dovoljnoj mjeri razrađen i precizno definisan sistem internih kontrola rukovodstva, kao skup postupaka i mjera koje osiguravaju tačnost i pravilnost evidentiranja finansijskih transakcija, njihovu punu usklađenost sa zakonima i propisima, kao i zaštitu imovine. Postojeća pisana interna pravila i procedure donesena u vidu odluka nedovoljno jasno i precizno definišu uslove nastanka, visine, odobrenja i načina evidentiranja određenih troškova (PTT-troškovi, troškovi reprezentacije, prijevoza, upotrebe službenih automobila, ličnih automobila u službene svrhe i drugi).

Ured za reviziju sugeriše poboljšanje sistema internih kontrola, te donošenja jasnih i preciznih pravila i procedura za sve vrste troškova koji utiču na poslovanje Ureda s ciljem efikasnijeg i transparentnijeg poslovanja.

2.1.1. Planiranje i izvršenje budžeta

Tokom revizije utvrđeno je kako je budžet Ureda za 2002. godinu iznosio 497.250,00 KM (tokom godine vršena određena restrukturiranja po raznim budžetskim stavkama). Korištenjem budžetske rezerve u iznosu od 24.093,00 KM budžetom ukupna planirana sredstva za 2002. godinu iznose 521.343,30 KM, dok je budžet realizovan u iznosu od 444.642,00 KM ili 85% u odnosu na planirana sredstva.

Analizirajući planirani i ostvareni budžet za 2002. godinu, te restrukturiranje rashoda u mnogim stavkama, kao i korištenje budžetske rezerve za određene budžetske stavke, zaključili smo kako budžet za 2002. godinu nije u cijelosti urađen temeljito i kvalitetno, zbog čega je dolazilo do zahtjeva za restrukturiranjem i korištenjem budžetske rezerve. Takođe smo utvrdili kako nije sačinjen godišnji izvještaj o radu Ureda, kako bi smo vidjeli za koje su sve aktivnosti trošena javna sredstva, te ostvarenje zacrtanih planskih zadataka u odnosu na odobrena budžetska sredstva u 2002. godini.

UPOREDNI PREGLED PLANIRANIH I OSTVARENIH RASHODA U 2002. GODINI

Red. Broj	Vrsta rashoda	Budžet za 2002.	Restruktuir. rashoda po Odluci V.M. br. 160/02	Budžet rezerva za 2002. i sredstva FBiH	Ukupno sredstva za 2002.	Ukupno utrošeno u 2002.	Razlika (6-7)	Indeks (7/6)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I	TEKUĆI IZDACI	407.250,00	458.250,00	24.093,00	482.343,00	410.122,00	72.221,00	85,02
1.	Plate zaposlenih	232.518,00	232.518,00		232.518,00	224.098,00	8.420,00	96,37
2.	Naknade troškova zaposlenih	71.607,00	71.607,00	4.895,00	76.502,00	63.877,00	12.625,00	83,49
3.	Putni troškovi	22.000,00	32.000,00		32.000,00	22.264,00	9.736,00	69,57
4.	Izdaci za energiju	7.000,00	6.000,00		6.000,00	1.810,00	4.190,00	30,16
5.	Izdaci za komunalne usluge	10.000,00	18.500,00		18.500,00	17.612,00	888,00	95,20
6.	Nabavka materijala	3.000,00	6.000,00		6.000,00	3.099,00	2.901,00	51,65
7.	Izdaci za us. Prevoza i goriva	7.000,00	11.000,00		11.000,00	9.648,00	1.352,00	87,70
8.	Unajmljiv. imovine i opreme	26.600,00	26.600,00		26.600,00	25.226,00	1.374,00	94,83
9.	Izdaci za tekuće održavanje	5.036,00	17.036,00		17.036,00	10.365,00	6.671,00	60,84
10.	Izdaci za osiguranje	3.237,00	3.237,00		3.237,00	658,00	2.579,00	20,32
11.	Ugovorene usluge	19.252,00	33.752,00		33.752,00	12.267,00	21.485,00	36,34
12.	Izdaci za inostrane kamate	0,00	0,00	19.198,00	19.198,00	19.198,00	0,00	100,00
II	KAPITALNI IZDACI	90.000,00	39.000,00	0,00	39.000,00	34.520,00	4.480,00	88,51
1.	Nabavka opreme	90.000,00	39.000,00		39.000,00	34.520,00	4.480,00	88,51
III	UKUPNO	497.250,00	497.250,00	24.093,00	521.343,00	444.642,00	76.701,00	85,28

Ured za reviziju preporučuje da se izvrši temeljita analiza planiranog i ostvarenog budžeta, te analiziraju razlozi za određenim potrebama restrukturiranja i korištenja budžetske rezerve. Sugeriramo da se ubuduće posveti mnogo više pažnje planiranju budžeta, a posebno uzeti u obzir zacrtane planirane zadatke i iste uskladiti sa odobrenim budžetskim sredstvima. Takođe, preporučujemo obavezno sačinjavanje godišnjeg izvještaja o ostvarenim planiranim zadacima i aktivnostima koje su obilježile poslovnu godinu.

2.1.2. Putni troškovi

Tokom revizije uočeno je kako prilikom službenog putovanja u inostranstvo «na poziv organizatora», nema tačne specifikacije koje troškove i u kom obimu snosi organizator. Testiranjem je utvrđeno kako je i u slučajevima kada je bilo jasno da organizator snosio troškove službenog putovanja, računovodstvo putem blagajne, a na temelju obračuna koji su zaposleni dostavljali, isplaćivalo određena sredstva (i pored činjenice kako su upozoreni na ovakve pojave u prethodnoj reviziji), što nije u skladu sa Odlukom Vijeća ministara o načinu obračuna plata i ostalih materijalnih prava zaposlenih u Vijeću ministara, ministarstvima i drugim tijelima BiH, što ukazuje na određene slabosti sistema internih kontrola Ureda.

Ured za reviziju preporučuje preduzimanje dodatnih napora kako bi se pribavila cjelovita dokumentacija u svim slučajevima, kojom bi se tačno specificiralo u kom obimu organizator snosi

troškove svakog službenog putovanja «na poziv organizatora» u inostranstvu, te obavezno postupanje u skladu sa Odlukom Vijeća ministara o načinu obračuna plata i ostalih materijalnih prava zaposlenih u Vijeću ministara, ministarstvima i drugim tijelima BiH. Skrećemo pažnju na slučajeve, koje je revizija utvrdila da je bilo naplaćivanja službenih dnevnica i pored činjenice da organizator snosi troškove službenog putovanja, što nije u skladu sa zakonskim propisima.

Uvidom u postojeću dokumentaciju o troškovima goriva, nismo bili u mogućnosti utvrditi u svim slučajevima, za koje relacije i po kom putnom nalogu je trošeno gorivo, kao ni stanje pređenih kilometara.

Ured za reviziju preporučuje ustpostavljanje uredne evidencije o potrošnji goriva, kao i evidencije o pređenim kilometrima za svaku upotrebu službenog automobila odnosno privatnog u službene svrhe (vršiti redovna sravnjenja pređenih kilometara sa potrošnjom goriva po svakom putnom nalogu).

2.1.3. Procedure nabavki stalnih sredstava

Revidiranjem poslovanja Ureda, revizija skreće pažnju kako prilikom nabavke stalnog sredstva (automobila Škoda octavia) nisu u cijelosti poštovane zakonske procedure koje regulišu ovo područje. Ovdje se radi o načinu promjene komisije za izbor najpovoljnijeg dobavljača poslije raspisivanja javnog oglasa. Po riječima zaposlenih prvoimenovana komisija je opstruirala izbor najpovoljnijeg dobavljača (reviziji nisu poznati razlozi takvog ponašanja) određeno vremensko razdoblje, pa je direktor Ureda formirao novu komisiju bez ikakve odluke, a niti je donio odluku o razrješenju prvoimenovane komisije.

Ured za reviziju je mišljenja kako je trebalo donijeti odluku o razrješenju prvoimenovane komisije, ako su za to postojali opravdani razlozi, te poslije imenovati i donijeti odluku o formiranju nove komisije i izvršiti izbor najpovoljnijeg dobavljača u konkretnom slučaju. Ubuduće sugerišemo dosljedno primjenjivanje zakonske regulative kada su u pitanju sve nabavke na transparentan i zakonit način.

2.1.4. Održavanje sastanaka rukovodstva Ureda

Tokom revizije, utvrđeno je kako u 2002. godinu nisu kontinuirano održavani sastanci rukovodstva, te sačinjavani zapisnici sa istih, tako da nismo bili u mogućnosti u cijelosti se uvjeriti u dobar i kvalitetan rad rukovodstva Ureda.

Ured za reviziju preporučuje održavanje redovnih sastanaka rukovodstva, kao i vođenje zapisnika sa istih, s ciljem stvaranja

preduslova za što transparentnije i efikasnije rukovođenje Uredom.

2.2. Izvještaj o informacionom sistemu Ureda

Revizijom je utvrđeno kako Ured nema organizovan informacioni sistem i da ne postoji organizacijska kontrola po ovom pitanju, tako da ne postoje jasna zaduženja po pitanju upravljanja i razvoja informacionih sistema. Nije kreirana strategija informatičkog razvoja, kao ni procedure za korištenje računara, zaštitu podataka i pravljenje rezervnih kopija.

Ured bi trebao izvršiti jasna zaduženja po pitanju upravljanja i razvoja informacionog sistema, te kreirati razvojne planove kao osnovu za dalju informatizaciju, kao i neophodne procedure za informacioni sistem.

U Uredu se koriste računari koji nemaju odgovarajuće licencirane softvere, tako da se rukovodstvu Ureda skreće pažnja na kršenje zakona o autorskim pravima. Računari su povezani na internet bez odgovarajuće zaštite. Ne posjeduju antivirusnu zaštitu, niti organizovano sačinjavanje rezervnih kopija, što može uticati na trajni gubitak bitnih podataka u elektronskoj formi.

Rukovodstvo bi trebalo preduzeti aktivnosti koje se odnose na sigurnost informacionog sistema, gdje bi se prije svega moralo izvršiti adekvatno povezivanje na internet sa sistemskom zaštitom, kao i nabavka licenciranog antivirusnog i drugog softvera

Takođe, nužno je uspostavljanje sistema pravljenja rezervnih kopija, kako bi se izbjegao rizik od gubitka bitnih podataka za funkcionisanje Ureda.

Pošto projektnim planom ISFU-a nije planirano da Ured bude povezan on line sa Ministarstvom za finansije i trezor, kompletna dokumentacija se nosi u spomenuto Ministarstvo na knjiženje.

Uredu se preporučuje da pojača interne kontrole koje se tiču unosa podataka, kao i finansijsko izvještavanje, kako bi se smanjio rizik od unosa u sistem pogrešnih ili nepostojećih faktura. Takođe, preporučuje se propisivanje procedura koje će regulisati ovo područje.

3. OSVRT NA NALAZE I PREPORUKE REVIZIJE ZA 2001. GODINU

Ured za reviziju izvršio je reviziju poslovanja Ureda za 2001. godinu o čemu je sastavljen Izvještaj. Revizijom su utvrđene određene nepravilnosti opisane u Izvještaju i Uredu je sugerisano da ih analizira, te da preduzme određene operacije kako se utvrđene nepravilnosti i propusti ne bi ponavljali u daljem poslovanju.

Revizijom poslovanja za 2002. godinu utvrđeno je kako je u većem broju slučajeva postupljeno u skladu sa preporukama Ureda za reviziju, te su uočeni određeni pomaci u poslovanju Ureda.

Realizovane preporuke:

- računarska oprema evidentirana u poslovnim knjigama;
- planiranje budžeta izvršeno u skladu sa brojem zaposlenih.

Preporuke koje nisu izvršene:

- Ured nije donio jasna i precizna pravila i procedure za sve vidove troškova;
- Nije sačinjen vanredni popis sredstava i izvora sredstava u 2002. godini, nego je izvršen redovan godišnji popis.

4. REZIME

Ured za reviziju je izvršio reviziju finansijskog poslovanja Ureda u skladu sa Zakonom o reviziji i INTOSAI standardima, uvažavajući opšte uslove okruženja u kojem je egzistirao Ured.

Revidiranjem poslovanja u 2002. godini utvrdili smo određeni broj nepravilnosti i nedostataka. Posebno želimo ukazati na slabosti sistema internih kontrola koji se ogledaju u nedostatku određenih pravila i procedura za razne vrste troškova (vidjeti tačku 2.1. ovog izvještaja).

Tokom revizije utvrdili smo kako Ured nije imao odgovarajuće planiranje budžeta za 2002. godinu, te je iz tih razloga dolazilo do zahtjeva za restrukturiranjem određenih budžetskih pozicija. Također smo utvrdili kako rukovodstvo Ureda nije sačinilo godišnji izvještaj o svome radu (vidjeti tačku 2.1.1.).

Revizijom smo utvrdili kako je bilo naplaćivanja putni troškova po pozivu u inostranstvu iako je organizator snosio sve troškove službenog putovanja, što nije u skladu sa Odlukom Vijeća ministara koja reguliše ovo područje (vidjeti tačku 2.1.2.).

Koristimo ovu priliku kako bi smo izrazili zahvalnost za ljubaznost koju su nam ukazali svi zaposlenici Ureda kojima smo se obratili za pomoć i od kojih smo tražili informacije, kao i dokumente potrebne za pravilno vršenje naših obaveza.

Reviziju izvršili i izvještaj sačinili:

1. Miro Galić, viši revizor s.r.
2. Nataša Kenjić , pomoćni revizor s.r.
3. Elvedin Grabovica, IT revizor s.r.

Sarajevo, 10.07.2003. godine

M.P.